

Si $XX+XY=1 \rightarrow t(XX \cup XY) = 0?$

El licor 43 ens havia pujat al cap. Jo em vaig començar a inclinar sobre el cos del teu pare, ja quasi nu. Després ell...-.

-D'acord, d'acord. Para ! No ho vull saber ! - A vegades em pregunto per què no m'estalvio segons quina broma.

La mare d'en Damià, la Carme, va anar cap a la cuina i va girar el cap una mica més de noranta graus per fer una mitja rialla al seu fill i picar-li l'ullet. Feia poc més de metre setanta. Malgrat els seus quaranta-vuit anys i els quatre cabells blancs que començaven a despuntar del seu cap negre brillant, conservava un punt d'atractiva. Ell, girant-se amb un somriure irònic als llavis i fent que no amb el cap, li va dir que marxava i va agafar les claus del cotxe.

En Damià era un noi peculiar. Feia poc menys de metre vuitanta-tres. Duia el cabell curtet i tot desordenat. Tenia els ulls marró clar, encara que més d'una vegada li havien dit que la llum del sol li ressaltava algun to verdós. Feia temps que havia substituït unes ulleres de pasta per unes lents de contacte. Era agradable, simpàtic i tenia un toc de "xuleria" i d'extrovertit que el feien sociable amb força tothom. Fins aquí, un jove qualsevol. El que segurament el diferenciava dels altres i li donava aquella peculiaritat era el seu "hobbie", comparar o fins i tot catalogar les coses, els caràcters, i sobretot les persones, amb expressions i llenguatge matemàtic. En Damià, a més del seu inversemblant "hobbie", sempre havia mantingut una relació de respecte amb la rutina que marcaria el seu estil de vida. Ja en els seus anys d'institut s'havia adonat que per ell, els dissabtes i els diumenges constituïen, respectivament, la parella de paral·leles que formen el signe d'igualtat entre una setmana i l'altra. Observant fredament el seu futur, més proper del que li havia semblat en aquell moment, s'havia imaginat això, una rutina sense gaires variables i, veient que en aquella època de felicitat i poques preocupacions la monotonia la portava prou bé, s'havia proposat d'aprofitar tots els moments, els detalls, les coses que s'escapaven de qualsevol estil repetitiu de vida, creant-se així una rutina

agradable de viure i evitar caure en una roda repetitiva pesada i avorrida, sempre uniforme.

* * *

La Carme va obrir la porta de l'habitació que feia més de dos mesos havia tancat i es va quedar recolzada en el marc, abraçant un quadern d'hospital amb força contra el pit, poruga. Va avançar amb passos lents, suaus. Tremolosa es va seure sobre el llençol fred, provocant un seguit d'irregularitats en aquell pla abandonat. Va apartar el bolígraf de sobre una llibreta que hi havia a la tauleta de nit. Amb la mateixa suavitat amb què havia arribat fins allà es va posar la llibreta a la falda, tot deixant el quadern d'un color marró pàl·lid al seu costat. Fullejant i mirant sense voler veure, anava girant pàgina. Amb els ulls brillants per l'emoció, es va aturar en una on començava un llistat:

- Pare: Meticulós, estricte, puntual, perfeccionista. És sense dubte la personificació de les matemàtiques. Res s'escapa dels seus càlculs, res supera les seves expectatives. Per ell, tot té la seva funció, la seva explicació, el seu raonament i, tot allò que no en té o no li sap trobar és perquè és inútil, innecessari, com un pas més que no cal fer per arribar a la solució i que només ocupa paper i temps.
- Mare: La Mare... La Mare té la capacitat de fer que puguis tenir un dia positiu o al revés, negatiu. Sempre està pendent de qualsevol detall, qualsevol necessitat, sentiment, sensació, malestar, problema o emoció. Potser per això, veig la mare com el *pendent*, la derivada, la que deriva i pot determinar que la gràfica de qualsevol acció, pensament, activitat i/o estat emocional sigui positiva o negativa.
- Olga: L'Olga sempre ha estat i sempre serà la representació d'una sèrie de funcions polinòmiques desiguals mentre no vulgui canviar el pla de vida que porta. Inestable emocionalment, sempre fent alts i baixos, dubtant, mai determinant, mai constant, mai seguint un mínim de regularitat.
- Marc: El veí del replà. El meu amic de la infància. La meva mitja taronja. Si hagués estat del sexe oposat possiblement m'hi hauria acabat casant. És la meitat que sempre m'ha acabat de completar, l'1/2 que em falta. Sempre ens entenem a la perfecció, a vegades sense necessitat de parlar. Amb el temps ha esdevingut el meu millor amic. La nostra amistat és una mostra d'unitat.
- El mossèn de l'esplai: La potència. Com li dèiem de petits, "l'Elevat", perquè sempre acabava les seves reflexions amb un: Elevat "al" Senyor.

- Andreu: Els nombres negatius. Sempre està creuat, sempre és pessimista i es mira les coses des d'una perspectiva negativa de bon principi. Ai l'Andreu...

La Carme va resseguir amb els ulls la llista que s'allargava unes pàgines amb la dona de la fleca, la tutora, el professor de llengua catalana, noms d'amics i amigues, noms que havia repetit per afegir més informació, la cambrera del bar al qual acostumava a anar a fer el cafè, o fins i tot el mecànic del ciclomotor que havia tingut abans de fer els divuit anys. Ja cap al final de la llista, amb un contingut més recent, la Carme va trobar una altra descripció que la va fer aturar per llegir més detingudament:

- La meua vida: Monòtona, repetitiva, com una funció simètrica. Sempre he pensat que la representaria amb una gràfica poligonal periòdica, com les que surten en aquelles pantalletes de fons negre dels hospitals (que marca el ritme cardíac) quan el protagonista de la pel·lícula està ingressat per alguna cosa greu. Tot i això, sempre he anhelat i pensat, que per assolir un millor model de vida hauria d'aconseguir combinar el coneixement del meu pare i la seva capacitat d'organització i control, el caràcter de la meua mare, amb les seves capacitats de solucionar-te un dia gris qualsevol, i la inestabilitat de la meua germana, l'Olga, però no per passar de feliç a deprimat, de content a trist, sinó per aprendre a separar els moments d'estrés dels de relax i diversió.

La Carme va recollir el bolígraf de sobre de la tauleta i va tancar la llibreta amb ell a dins per no perdre la pàgina. La fredor i la salinitat d'una llàgrima li cremava a la galta. Omplint al cent per cent els seus pulmons se la va eixugar i va deixar anar tot aquell aire amb un esbufeg llarg i suau. Va recuperar el quadern que havia abandonat al seu costat i se'l va quedar mirant, pensativa, resseguint amb el dit les lletres de la portada abans d'obrir-lo, "Habitació 365, Damià Pi Jordà". Com si seguís uns passos ja establerts va obrir la portada i va començar a llegir el primer escrit, que per la lletra i l'estructura tan ben detallada i, com ja sabia, només podia ser d'en Manel.

* * *

El cansament i la solitud s'havien apoderat de l'habitació. La temptació de mirar les agulles del rellotge era massa gran, irresistible per en Manel. Amb esperança, alçava el braç fins a la mida dels ulls mentre amb la mà dreta es pujava la màniga del jersei poc menys d'un pam. Cada vegada que ho feia,

però, s'enduia una decepció, descobrint com de cruel pot ser el temps quan vol, i com pot arribar a enlentir-se. Es va introduir en aquella idea per poder-hi reflexionar. Per què l'ésser humà havia volgut crear aquella màquina per controlar el temps? Es va adonar com d'absurds i imperfectes eren els rellotges, com d'enganyosos i injustos els havíem creat, incapaços de reflectir l'eternitat que podia representar el minut perdut abans de tornar a mirar l'hora i endur-te de nou la mateixa decepció en moments durs i tristos. De la mateixa manera que en moments de diversió i plaents, aquell mateix minut s'allargava de manera exponencial pel nombre de ganes que tenies que no s'acabés, normalment, un nombre exageradament gran. Disposat a no sentir-se traït per aquell intent inútil de seguir controlant les hores, encara que des de sempre havien estat aquestes les que l'havien controlat a ell, es va treure el rellotge i el va deixar a la butxaca de la jaqueta, penjada a la cadira de l'altre costat del llit. Va agafar el diari amb la intenció de llegir-lo, d'intentar distreure's fent passatemps, amb la intenció de matar el temps. Mentre es barallava amb un "sudoku", va entrar la infermera amb un quadern marró pàl·lid a la mà i el va allargar a en Manel, tot explicant-li que totes les visites podien anar escrivint allà per immortalitzar els diferents moments i converses que mantinguessin amb el pacient i per distreure's una mica. Quan va sortir la infermera, en Manel va agafar el bolígraf decidit i, seguint la seva dèria pels petits detalls perfeccionistes va apuntar a l'angle mort de baix a la dreta: "Habitació 365, Damià Pi Jordà". Seguidament va obrir la tapa de cartró i va començar a escriure:

Divendres, 22 de maig del 2009

Finalment, has aconseguit trencar tots els meus esquemes. Això no, no ho tenia calculat, Damià. És la primera nit que passo amb tu, suposo que n'hi haurà moltes més, però aquesta és especial. Durant tot el dia no has ni hem parat de rebre ànims, visites, petons de consol, llàgrimes...

Els metges acaben de deixar aquest quadern a l'habitació perquè puguem escriure tot el que et diem i el que sentim en aquests fulls en blanc, i prefereixo fer-ho així, perquè crec que totes aquestes paraules no es perdran en el buit, encara que després d'escriure-les te les llegeixi totes una per una, alliberant-les.

A mi m'ha tocat la responsabilitat de trencar el blanc d'aquests fulls, i omplir-los de les primeres paraules, de les meves paraules, que es podrien reduir a: encara no em crec que el que està estirat al meu costat siguis tu, fill, no me'n sé fer a la idea. La probabilitat que et despertis és una entre un miler.

A vegades, potser perquè no ens aturem a pensar-hi, no ens adonem de com necessitem i de com d'important és algú fins que notem que ens està a punt de deixar. En aquest moment, t'entra la por i, les ganes de rectificar tot el que en un passat no vas saber fer del tot bé se't mengen. No te'n vagis fill, encara em queden una infinitat de coses per ensenyar-te, encara et queden moltes coses per viure...

Sobre la llàgrima resseca d'en Manel de feia temps n'hi va caure una de la Carme, humitejant de nou la tinta del bolígraf. Eixugant-se els ulls i després mocant-se amb un mocador de paper per intentar no mullar més aquell record escrit, va girar pàgina. A la segona pàgina hi havia el seu escrit, que ocupava una mica més de les tres quartes parts de la pàgina. La Carme recordava perfectament el moment, les sensacions que li havien anat venint, colpejant-la amb força, la posició exacta i la situació en què es trobava quan en Manel li va allargar el quadern abans de sortir de l'habitació i havia començat a escriure:

Dissabte, 23 de maig del 2009

Et veig aquí i penso, recordo. Fas la mateixa cara que quan eres petit i, cansat, t'adormies al sofà, entre la manta i els meus braços, que et protegien i et guardaven, recelosos. No puc deixar de pensar, però, que ara és diferent. Ja no noto el moviment del teu pit inflant-se lleugerament. Ja no noto el suau batec del teu cor si no que escolto el ritme mort que marca una màquina també morta.

Aquí, asseguda al teu costat, la memòria, traïdora, em va portant moments, records i emocions que sóc incapaç de retenir. Ara mateix, la meva felicitat depèn de la teva vida, siusplau fill, no et rendeixis, no decaiguis, no em condemnis. Te n'adones?, tenim moltes coses pendents que encara hem de fer, moltíssimes coses que ens toca viure junts i, vull que sàpigues que, encara que cada vegada tots ens anem fent més grans, tu també, sempre seràs el meu nen, Damià.

Se'm fa difícil escriure en moments així, aixecant la mirada del paper per remirar-te una vegada i una altra i eixugar-me les llàgrimes. Per això, ara tancaré aquest quadern,

incapaç de continuar escrivint per un possible futur, i et faré un petó, i em quedaré al teu costat, pendent del teu estat, pendent de la teva recuperació, pendent de qualsevol moviment imperceptible, pendent... Pendent de tu.

Les pàgines s'omplien de lletres desconegudes. La Carme, sense ganes ni esma de llegir més passava pàgina sense ser conscient que cada una representava un dia més de vida, el record d'un dia més d'esperança. Es va aturar a l'escrit de l'Olga, que començava amb un amb dos petits fragments d'una cançó. Xiuxiuejant, la Carme les va començar a llegir com si les llegís pel seu fill:

“Digue'm el que has vist darrere l'horitzó que tots duem a dins, has trobat el sol? (...)

La llum ens guia, l'amor arriba, els anys, els dies, la vida un munt d'instants.

Quan es faci fosc, mai no tinguis por. (...)”

La Carme va deixar el quadern sobre el llit i va sortir de l'habitació. Va engegar l'equip de música i va buscar la cançó de Sopa de Cabra al “youtube”. Cap a les vuit i mitja del vespre, la cançó, Quan es faci fosc, es va apoderar de la sala, tot inundant-la de la seva melodia lenta i relaxant, tot evocant un munt d'instants acompanyats de llàgrimes.

* * *

Sol, en Damià, pensava, conscient dins el món de l'inconscient, quantes cartes hauria volgut respondre, quantes converses hauria volgut continuar, quantes paraules havia hagut de retenir, incapaç de despendre-se'n durant aquelles setmanes. Va reflexionar durant uns segons, intentant fer un flaix-back i recordar per què era allà, estirat, immòbil, en coma: “Havia marxat ràpid de casa després de parlar amb la mare. La nit s'havia allargat més del que em pensava, i havia pres alguna consumició extra que m'hauria d'haver estalviat. Quan vaig decidir marxar perquè em començava a notar els efectes de l'alcohol al cap, em vaig trobar en Pau, que feia estona l'havia estat buscant. Al cap d'una estona a la barra parlant amb ell, em va dir que em convidava a un xupito del que volgués. Després de dubtar uns segons, vaig demanar-me'l de licor 43, pensant irònicament amb els meus orígens com a fruit dels efectes d'aquell licor

i, molt més inofensiu que el tequila, que és el que s'acabaria demanant en Pau per acompanyar-me en aquell ritual." En Damià en recordava la seva aroma densa, espessa, el seu regust dolç a la gola, la frescor del primer contacte amb la llengua i la cremor un cop començava el descens per la gola. Blanc, res més.

Incapaç d'exterioritzar res, ni tan sols una llàgrima de comiat, va concentrant-se amb el que hauria volgut que fossin les seves últimes paraules, unes paraules, unes reflexions, que es perdrien amb ell:

“Sabeu, des que vaig tenir criteri per pensar i curiositat per “grans quès” de la vida, em vaig fer dues preguntes: “Què és la vida? Quina equació la podria representar?” Vaig buscar-me possibles respostes per a la segona pregunta, pensant que si en trobava una de vàlida, el primer “gran què” em seria molt més fàcil de resoldre. La primera equació que em vaig plantejar era de segon grau, i per tant tenia dues solucions XX o XY . Amb el temps, després d'embrutar i llençar papers intentant trobar alguna cosa amb un mínim de sentit relacionada amb aquella equació, vaig abandonar-la i deixar-la com a primer i inútil intent. Després d'aparcar un temps aquella curiositat, em vaig decantar per una segona equació: $XX+XY=1$. Entenia aquell “1” com a ésser, independentment de si el formaven dues X o una X i una Y . Donant aquell segon intent per bo, vaig intentar trobar l'equació de la fi. En un primer moment em va semblar fàcil. Si representava els anys de vida amb una “t” l'equació quedava $t(XX \text{ u } XY)=0$. Ara noto que me'n vaig, que no em despertaré. Amb la ment intento imaginar la pantalla de la meua dreta que va dibuixant aquella gràfica repetitiva. Que curiós i surrealista, no? Naixem de dues incògnites, XX i XY , que ens determinen des d'un primer moment, que ens donen un caràcter determinat i condueixen la nostra vida cap al seu desenllaç. Una vida, que malgastem buscant la solució del sistema, buscant el valor de les nostres dues incògnites i, a la vegada, no ens enganyem, buscant el valor de la vida: tota una incògnita, també. I és ara, que us he vist a tots al meu costat, patint, desitjant que em recuperi, que veig que l'equació de la mort, no va només en funció de la “t”, perquè en la memòria i el cor de molts de vosaltres, jo hi continuaré vivint qui sap quant de temps. Sabeu, però? no malgasteu el temps, no malgasteu la vida, perquè no és fins al final que t'adones que la vida no deixa de ser una recta... “

Una recta cap a l'infinit, com la que apareixia al monitor de la seva dreta, acompanyada d'aquell “piiiip” continu i estrident.